

УДК 330.341.1:631.14

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Лугова О.І., асистент

Миколаївський національний аграрний університет

Відображення найбільш повного уявлення про виробничий потенціал в даний час ускладнюється, по-перше, відсутністю чіткого і загальнодоступного визначення даної категорії, а по-друге, різноманіттям термінів, які використовуються для характеристики прояву зв'язку між ресурсами, резервами і результатами господарської діяльності підприємств.

Відповідно до теорії оптимального виробничого планування, максимальна ефективність виробництва досягається при найбільш раціональному поєднанні всіх необхідних ресурсів, а також при дотриманні умов, необхідних для нормального протікання виробничого процесу. Якщо будь-який ресурс наявний в недостатньому обсязі, то він виступає лімітуючим фактором, що стримує весь процес виробництва, навіть якщо всі інші ресурси будуть у надлишку. І навпаки, ресурси, що є в надлишку не забезпечують максимальну результативність оскільки або нераціонально використовуються, або амортизуються на менший обсяг готової продукції. З цього випливає, що при меншій величині ресурсного потенціалу, але при кращій збалансованості його структурних складових, виробничий потенціал підприємства, що відображається у вигляді конкретної кінцевої продукції і виражається визначених показниках ефективності, буде вищим, ніж при

більшому розмірі сукупного ресурсного потенціалу, але при умові дисбалансу різних видів ресурсів.

Таким чином, ресурсна складова – це первинний, базовий елемент виробничого потенціалу, а результат використання ресурсів – його оціночний компонент. Відповідно існує тісний взаємозв'язок між ресурсною і результативною складовими, який розкриває реальні можливості потенціалу конкретного ресурсу.

Стратегічні цілі здійснюють безпосередній вплив на систему виробничих ресурсів і резервів підприємства, а вони, в свою чергу, коректують цілі підприємства. Ефективне використання ресурсів і резервів виробництва дозволяє досягати поставлених цілей, тобто отримувати результат, а він впливає на цілі. Отже, структурні складові виробничого потенціалу повинні взаємодіяти між собою відповідно до закону системності і прояву ефекту синергії. Крім того даний підхід забезпечує швидку адаптацію підприємства до постійно мінливих умов ринкової кон'юнктури, іншими словами, в комплексі із системно-синергетичним підходом доцільно застосовувати адаптаційно-орієнтований підхід.

Варто зазначити, що виробничий потенціал – це не будь-який результат, отриманий у минулому, і не проста сукупність наявних ресурсів і умов їх використання, а максимально можливий рівень досягнення цілей виробничої діяльності підприємства, що знаходить своє відображення в отриманні максимального результату в майбутньому.

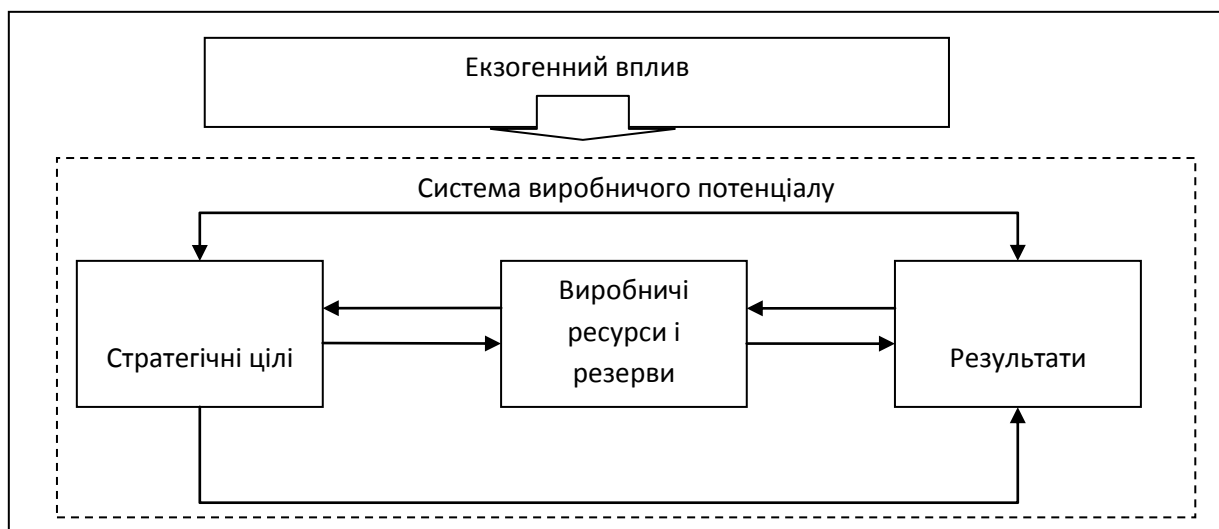

Рисунок 1 – Схема узагальнюючого підходу до визначення категорії "виробничий потенціал"

Враховуючи існуючі наукові підходи до вивчення категорії "виробничий потенціал" та сучасні особливості його формування, використання, росту, вважаємо найбільш оптимальним наступне його визначення: "Виробничий потенціал – інтегральний показник, що характеризує здатність підприємства отримати максимально можливий виробничий результат і досягнення стратегічних цілей, що визначається наявною сукупністю ресурсів і резервів, а також можливостями їх

оптимального перетворення і використання з врахуванням синергетичних закономірностей за тих чи інших сценаріях варіантів взаємодії внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства”.

Найбільш характерними ознаками формування виробничого потенціалу підприємств є:

- виробничий потенціал є динамічною характеристикою і проявляється тільки в процесі його використання;
- використання виробничого потенціалу повинно супроводжуватися процесом його росту;
- в процесі використання і нарощування виробничого потенціалу обов'язковим є дотримання принципів безперервності і компліментарності;
- виробничий потенціал характеризує сукупні здатності і можливості системи в задоволенні існуючих потреб в продукції і отриманні максимально можливого виробничого результату;
- ресурсний потенціал виступає матеріальною базою виробничого потенціалу;
- формування виробничого потенціалу визначається, в першу чергу, загальними галузевими особливостями і специфікою господарської діяльності підприємства;
- існує перманентна потреба адаптації виробничого потенціалу до постійно мінливих факторів зовнішнього середовища підприємства.